№ 207 Դեկտեմբերի 27 (Դեկտեմբերի 9) 1879 Դեկտեմբերի 27 (Դեկտեմբերի 9) № 207

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Տարեկան գինը 10 բուբլի կես տարվանը 6 բուբլի
Առանձին համարները 5 կոպեկով

Խմբագրվում ամեն օր Ռուսերեն խմբագրատան մեջ

Հասցեն՝ Редакція „Мшакъ"

ՄՇԱԿ

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամը
(Մոտ կիրակի և տոն օրերից)

Ձեռագրերը չեն տրվում և տեղն չեն դնում

Ձեռագրերին Հանար վճարում են
խմբագրությունը բաժին 2 կոպեկ։

„ՄՇԱԿ"
ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ
1880 թուին

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԻ ԱՄԵՆ ՕՐ, բացի տոն և տոնական հանգստեան օրերից։

Լրագրի գիները և պրոգրամմեան նոյն են մնում։ Մենք առաջուայ պէս ՄԵՐՈՒՄՆԵՐ ՀԱՅՈՑԱԼԵՑ «ՄՇԱԿԻ» տարեկան գինը մնաց 10 բուբլի է, կէս տարուան 6 բուբլի։ Դրսից կարելի է ՄԻԱՑՆ ԽՄԲԱԳՐԱՏԱՆԻ մէջ։

ԱՅԼԱԶԳԻՆ ՀԱՅԵՐԵՆԵՐԸ ծախւում են 5 կոպէկով հատը։

Օտար քաղաքներից պէտք է գրել հետեւեալ հասցէով ТИФЛИСЪ Редакція «Мшакъ».

Խմբագիր—Հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Լրագիրը մեզանում չէ.—Նոր լրագրին առնչուած քննութիւն։ Նոր գրքի բաժին.—Ալբատրոսի մասին։ Նամակ Թիֆլիսից.—«Մշակի» մասին։ Հասարակական.—Ցաղատրատան քննութիւն։—Ի ստանալ բարեկամներ։—Հրատարակութիւններ։

ԼՐԱԳԻՐԸ ՄԵՂԱՒՈՐ ՉԷ

Շատ անգամ թէ ուսուցչ և թէ մեր հասարակութեան մէջ գանգատներ են լսւում լրագրաբեր մեզ թերի է թւում։ Ասում են՝ թէ լրագրի էջերում ոչինչ չի գրւում այս կամ այն խնդրի մասին։ Ի՞նչ պէտք է անի խմբագիրը։ մի՞թէ նա կարող է թեղեր ճանապարհ բռնեցնել գէպի Էջմիածին կամ գէպի Մոսկվա, իրազեկութիւն գերասարդելու։ Հանկարծ Վերջապէս նա մի՞կ տեղ ճանապարհորդեց,—բայց թո՛ղ չէ կարող ամեն տեղ և տեղից տարի ճանապարհորդել բոլոր թղթակցութիւնները վերասարդելու համար։ Մնում է միայն մի միջոց, այն է վերասարդել մի թղթակցի հաղորդութիւնը նոյն լրագրի մի տարի թղթակցի միջոցով։ Բայց այդ երկրորդն էլ կարող է սխալուել, կամ գիտակցական կերպով սխալեցնել խմբագրութիւնը, և շատ գոյն ածել այն հաստատմանութիւնը, որ ունի խմբագրութիւնը գէպի թղթակիցները։

Այդպիսով խմբագրութիւնը կարող է միայն երկու բան անել։ Նախ յորդորել իր բոլոր թղթակիցներին միշտ յորդանքով վերաբերել գէպի տպագրական խոսքը, խղճմտանքով վերաբերել գէպի իրանց ներկայացրած իրողութիւնները, աշխատել երբէք չը յապաւանալ անձնական կրքերով և երկրորդ՝ երբէք չը մերժել իր լրագրի էջերի մէջ տպագրել ամեն հաղորդած տեղեկութիւնների պարզաստնական հերքումներ։

Պարզաստնական հերքումը՝ ասելով, մենք չենք կամենում՝ ասել, որ լրագիրը թղթակցի գրածը թող տայ իր էջերի մէջ անքննադատելի բանաձևութիւնները...

Երբէք մենք չենք կարծում՝ որ հասարակութիւնը իրաւունք ունենայ լրագրին բարոյական պատասխանատու անել իր էջերի մէջ տպւած բոլոր թղթակցութիւնների համար։ Գիտակցական կամ անգիտակցական կերպով գրւած անստոյգ տեղեկութիւնների մի թղթակցութիւնը չէ կարող բարոյապէս ստուգել լրագրի բարի անունը։ Նրա՞ համար։ Նրանք սխալ է գտնում՝ հաղորդւած լուրը, կամ թղթակցութիւնը, — հերքեցէք դրան և լրագիրը իր պարտաւորութիւնը կը հասնի։ տալով այդ մեր հերքումը։

Հասարակութիւնը միշտ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՀՈԼՈ ԵՐԻՑԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

—

Եւ դարերի միջից հասել հրաշալագործութիւնն մի քանի դասեր, որոնք կարողանում են կենսական նշանակութիւն մեր ժողովրդի ապագայ բարգաւաճման։ Իմ խօսքը գրականութեան (պատմագրի) ու հնագիտների մասին է։

Մի փոքրիկ հարցով նրանք, թէ ինչ միտքի մէջ էր վանականութիւնը թիֆլիսում 15—20 տարի առաջ։ Վանականը պատմում էր մարդու իր բարքը իր ապրանքների մասին։ Հասար։ խանութի թեղ չտասանունները մասին։ Ինչպէս էր նա միտքի նեղ կրոնական գաղափարներ։ Ինչպէս նրան ամենայն ինչ կապում էր կրոնի հետ։ Ինչպէս նրան մանկութիւնից սովորեցրել էին վանականների ապա գիտակցութիւնը։ Հիմա էլ կարելի է տեսնել ամեն տեսակ խանութներ բացիկներում գրաւոր (ՍՈՒՍԱՆ ԳԱՅԼ)։ Իսկապէս գրաւոր, բացի գրաւոր կարելի է գտնել Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի, Մատենադարանի, Մատենի և Նախնի-Նուվարսարդ գրագրանների ապրանքներ։ Հասար, պրակ Մուշեղի ապրանքներ։ Եւ ապա փոփոխութիւնները եղան գրագրանների։ Ամենայն տեսակ գրագրանների։ 10—15 տարի առաջ գիտեմ։

Բայց մեր ասածները, պրակ՝ քրիստի, խանութ չէ գտնվում իրանց մեջ։ Եւ միտ խանութ վանականների մեջ ամենայն տեսակ գրագրանների։ Ամենայն տեսակ գրագրանների։ Ամենայն տեսակ գրագրանների։

ման գանգատանքը ապրքի առջև ունելով, այժմ մ. երբ «Մշակի» գոյության իսկ գաղափարը մեր տարածքն է վերջնական, պարտաւորւում իւր ներքին Համարում Ղոլիից յիշեցնել մեր թոյլը իմ գրի ակիցներին շատ անգամ կրկնուած մեր հրաւէրը՝ խոցնմանագրով և. զգուշութիւն ունենալու վերապակրել դէպի իրագործութիւնը Ղեկավարի Ղեկավարութիւնը։

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

Ավստրիայ «Հայրենիք» առաջնորդի նուիրակների անունով ազգերի է մի շատ դիտելի լուր, որի վրա մեր լրագրողների ուշադրութիւնն ենք գրաւում։ Եղբայրների վերաբերմամբ է «ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԿՐԹ ՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ»։

—

ՏԱՐԵՏԻՆԵՒՈՒ առաջնորդ 125 լ. որ հաւաքուած է մի քանի անձնականներից։ Սակայն ազգ։ Նոյնպէս ազգային։ Նա իրաւունքներին ազգերի մասին։ Ասում է, որ առաջարկեցին ընդհանրութիւնն ազգերի և հիմնել 400 լ. ուսանող։ Ինչպիսի դրամատուներ ընդհանրութիւնն ազգերի և հիմնել չունեն պիտանի, ապա թե ամենայն վաստակաւորները մեծ մասով գտնուում էին։ Թէպէտ չատ միջոցներ ազգերի է ապրելով առաջ հասնել։ Ամէն գործատուներ հաստատուած էր, որ ներքուստ էր իր պիտանի քարոզ պատուէրներից։ Բայց թէ որ հնարաւորութեան է գալ ազգային հարստութիւնի մասին, դա է նրանց առաջարկի ցանկութիւնը ազգատանիկ և իր հանար առանձին գործ տիպ։ Նրանք իրենց ազգ։ Ամենայն ազգերի։ Ամենայն ազգերի։ Ամենայն ազգերի